

Indeksring af børnepenge i forhold til leveomkostningerne i barnets opholdsland

Af Kristian Thor Jakobsen

På baggrund af en forespørgsel fra Jyllandsposten er der i dette notat regnet på effekter af et forslag om at indeksere børnepengene, således at de vil afhænge af leveomkostningerne i barnets opholdsland.

Hovedkonklusioner

- **I de fleste andre europæiske lande er levestandard og leveomkostninger lavere end i Danmark. For de nye østeuropæiske EU-lande ligger niveauet for leveomkostningerne (her målt som forbrugerpriserne inklusiv afgifter) på omkring halvdelen af niveauet for Danmark.**
- **Ved en indeksring af fx børne- og ungeydelsen på baggrund af leveomkostningerne i barnets opholdsland, vil den kvartalsvise udbetaling af børne – og ungeydelsen til et barn under 3 år, der opholder sig i et af de nye østeuropæiske EU-lande, reduceres med fra 4.404 kr. til omkring 2.100 kr. i 2014.**
- **Ved en indeksring af de udbetalte børnepenge til børn i udlandet ville beløbet udbetalt til personer fra de nye østeuropæiske EU-lande have været reduceret fra ca. 31 mio. kr. til ca. 13 mio. kr. i 2012. Det svarer til en reduktion på ca. 18 mio. kr. svarende til ca. 0,1 pct. af det samlede beløb udbetalt i børnepenge i 2012.**
- **En indeksring af de kontante børneydelser på baggrund af et overordnet niveau for leveomkostningerne i det pågældende land risikerer at under- eller overvurdere de reelle omkostninger ved at have børn i lande, hvor fx omkostningerne og brugerbetaling ved fx børnepasning er anderledes end i Danmark. Forslaget er næppe foreneligt med EU-retten.**

Kontakt

Ledende økonom
Kristian Thor Jakobsen
Tlf. 3022 6792
E-mail krj@kraka.org

Indeksering af kontante børneydelser i forhold til leveomkostninger i barnets opholdsland

I beregningen lægges til grund, at de kontante børneydelser indekseres i forhold til leveomkostningerne i barnets opholdsland. Som en proxy for leveomkostningerne anvendes EUROSTATs opgørelse af sammenlignelige prisniveauer for de enkelte EU-lande (EUROSTAT, 2012).¹ Disse prisniveauer opgør således, hvor meget en given mængde varer og services koster i de enkelte lande, hvilket indekseres i forhold til EU-gennemsnittet.

De fleste europæiske lande har lavere overordnede leveomkostninger end Danmark, *jf. tabel 1*. Kun Norge og Schweiz havde i 2012 et højere niveau for leveomkostningerne, mens de nye østeuropæiske medlemslande havde et niveau for leveomkostningerne på omkring halvdelen af niveauet i Danmark.

---

¹ Tallene er tilgængelige her:

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tqm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tec00120>

Tabel 1: Sammenlignelige prisniveauer for endeligt forbrug af private husholdninger inkl. indirekte skatter på tværs af udvalgte EU/EØS-lande, 2012

	Sammenligneligt prisniveau (EU28=100)	Leveomkostninger i forhold til Danmark	Børne- og ungeydelse (0-2 årige) indekseret med det sammenlignelige prisniveau (kr. pr. kvartal - 2014)	Ændring (kr.)
Schweiz	159,9	114	5.012	608
Norge	158,8	113	4.978	574
Danmark	140,5	100	4.404	0
Sverige	128,6	92	4.031	-373
Luxemborg	122,1	87	3.827	-577
Finland	121,7	87	3.815	-589
Irland	117,0	83	3.667	-737
Storbritannien	116,5	83	3.652	-752
Island	109,2	78	3.423	-981
Belgien	108,6	77	3.404	-1.000
Frankrig	108,1	77	3.388	-1.016
Holland	107,6	77	3.373	-1.031
Østrig	105,5	75	3.307	-1.097
Italien	102,5	73	3.213	-1.191
Tyskland	101,1	72	3.169	-1.235
Spanien	94,9	68	2.975	-1.429
Grækenland	92,1	66	2.887	-1.517
Cypern	87,4	62	2.740	-1.664
Portugal	85,9	61	2.693	-1.711
Malta	77,8	55	2.439	-1.965
Kroatien	69,9	50	2.191	-2.213
Nye østeuropæiske EU-lande				
Slovenien	82,9	59	2.599	-1.805
Estland	76,9	55	2.410	-1.994
Tjekkiet	72,2	51	2.263	-2.141
Letland	71,6	51	2.244	-2.160
Slovakiet	70,4	50	2.207	-2.197
Litauen	63,9	45	2.003	-2.401
Ungarn	60,3	43	1.890	-2.514
Polen	56,7	40	1.777	-2.627
Rumænien	55,4	39	1.737	-2.667
Bulgarien	48,3	34	1.514	-2.890
Simpelt gennemsnit for EU10-landene	65,9	47	2.064	-2.340

Kilde: EUROSTAT (2012) og egne beregninger

Anm.: Sammenlignelige prisniveauer er raten mellem købekraftspariteten (PPP) og valutakursen for det enkelte land sammenlignet med EU-gennemsnittet. Således betyder et indeks under 100 for det sammenlignelige prisniveau, at det pågældende land er relativt billigere sammenlignet med EU som helhed.

Hvis det sammenlignelige prisniveau anvendes til indeksering af børne- og ungeydelsen for personer, hvis børn ikke opholder sig i Danmark, ville den kvartalsvise udbetaling blive reduceret med ca. 2.300 kr. per barn under 3 år, der opholder sig i et af de nye østeuropæiske EU-lande. Fx vil en person, hvis barn er under 3 år og opholder sig i Polen, opleve en reduktion i børne- og ungeydelsen fra 4.404 kr. per kvartal til 1.777 kr. per kvartal 2014.

I 2012 blev der udbetalt ca. 90 mio. kr. til borgere i Danmark, hvis børn opholdt sig i udlandet (Kraka, 2014). Heraf blev der udbetalt ca. 31 mio. kr. til personer fra de nye østeuropæiske EU-lande, mens danskere statsborgere med børn i andre EU-lande modtog ca. 55 mio. kr.

Opgørelsen indeholder ikke information om, hvor disse børn præcist opholder sig. Det antages derfor forenkende, at børnene med danske forældre fordeler sig ligeligt i EU18-landene. Det vil sige, at ydelsen til danskere med børn i udlandet indekseres med gennemsnittet for leveomkostningerne for EU18-landene samlet set. I dette tilfælde bliver den samlede udbetaling af børnepenge til danskere med børn i udlandet i 2012 reduceret fra de oprindelige ca. 55 mio. kr. til ca. 40 mio. kr., altså en reduktion på ca. 15 mio. kr.

For personer fra de nye østeuropæiske EU-lande kan skønnet foretages mere præcist, idet det her er rimeligt at antage, at de børn, der ikke opholder sig i Danmark sammen med en af forældrene, opholder sig i forældrenes hjemland. Under denne antagelse ville indekseringen betyde en reduktion i udbetaling af børnepenge til personer fra de nye østeuropæiske EU-lande, hvis børn ikke opholdte sig i Danmark, på omkring 18 mio. kr., *jf. tabel 2*.

Tabel 2: Udbetalte børnepenge til borgere fra de nye østeuropæiske EU-lande (med børn i udlandet) ved en indeksering på baggrund af hjemlandets leveomkostninger, 2012 (mio. kr. i 2014 priser).

	Til personer uden børn i DK (2012)	Børnepenge indekseret med det sammenlignelige prisniveau	Forskel
Bulgarien	0,3	0,1	0,2
Estland	0,0	0,0	0,0
Letland	0,8	0,4	0,4
Litauen	1,5	0,7	0,8
Polen	27,0	10,9	16,1
Rumænien	0,9	0,3	0,5
Slovakiet	0,5	0,2	0,2
Slovenien	0,0	0,0	0,0
Tjekkiet	0,0	0,0	0,0
Ungarn	0,1	0,0	0,0
I alt	31,1	12,7	18,4

Kilde: EUROSTAT og egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistiks registre

En indeksering af de kontante børneydelser på baggrund af barnets opholdsland giver et billede af, hvad det koster at leve i det pågældende land på et *overordnet* niveau. Men det afspejler imidlertid ikke nødvendigvis omkostningerne ved at have børn i landet. De afhænger jo bl.a. af afhænger af omkostningerne ved børnepasning, tandlæge mv., hvor der er forskellige grader af brugerbetaling mv. OECD har fx vist, at udgifterne til børnepasning for en familie med to børn i 2006 udgjorde omkring 10 pct. af forældrenes indkomst i Danmark, mens denne udgift udgjorde 27 pct. i Storbritannien (OECD, 2007). Modstykket hertil er bl.a. større finansiering via beskatningen i Danmark, som de herboende forældre typisk er omfattet af.

Kilder

EUROSTAT, 2012. "Comparative price levels of consumer goods and services" (http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Comparative_price_levels_of_consumer_goods_and_services)

Kraka, 2014. "Forhandlinger om børnepenge – hvad siger tallene?" (http://www.kraka.org/artikler/forhandlinger_om_boernepenge_hvad_siger_tallene)

OECD, 2007. "Childcare costs", Society at a Glance 2006: OECD Social Indicators, OECD Publishing.